

החופש לחלום הדרך להגשים

כנס מטעם החוג לחינוך חברתי וקהילתי (חח"ק) ותוכנית מל"ח

איילת דסטה

לקראת הסדנה ובתחילתה הייתי מאוד סקרנית להכיר סוגים שונים של קהילות, ולהבין מה זה בעצם פלורליזם יהודי. הגעתי עם חוסר ידע לגבי הקהילות בפלורליזם היהודי, אלא רק שמעתי על כך בתקשורת שמציגה זאת באופן שלילי ולא התעמקתי בנושא כל כך. הרקע האישי שלי ליהדות הוא מסורתי דתי ועליו התחנכתי מילדותי וכך גם היום, לכן ניסיתי להגיע פתוחה ולהיחשף לדברים חדשים למרות הקושי לחוות מציאות אחרת משלי...

היה לי מאוד מעניין לשמוע את הקשר של כל אחד מחברי הסדנה ליהדות והיה הרבה במשותף וגם פחות (בסבב ההיכרות), וזה היופי בכך שהרגשתי בלבול, סקרנות וחיפוש עצמי בתשובותיהם וגם בעצמי...

הופתעתי מכך שההתפתחות הזו היא מרובת שנים ולא התעוררה רק עכשיו, כלומר יש לכך היסטוריה. החוויה של הניגון והישיבה במעגל ביחד עם השירה מאוד הייתה נעימה ונתנה לי הרגשה שאנחנו יוצאים למסע ביחד, שכל אחד ייקח ממנו משהו אחר ותובנות שונות...

הבנתי גם עד כמה לקהילה יש כוח, השפעה ואלו שינויים היא יכולה ליצור בחברה כי בלעדי הקהילה לא היו מתפתחים זרמים שונים ביהדות...

לסיכום, הסדנה מאוד העשירה אותי במידע וחיפיה לקהילות שונות וזרמים בפלורליזם יהודי. היה לי מאוד מעניין ומרתק המסע של השלושה ימים ביחד, מאוד הכרתי את עצמי מבחינת החיבור שלי לעצמי, לאלוהים, התרבות שלי, המסורת ומשפחתי. המסע תרם לי להעריך את המקום בו נוח לי כרגע, בית אתיופי ספרדי עם אמונה חזקה ושמחה. אך אני מקבלת זרמים שונים וחושבת שכל אחד צריך להתחבר לאלוהים בדרך שנוחה עבורו וטובה לו. כך שזה שינה את התפיסה שלי לגבי הזרמים, אותם נוהגים להציג כשלילית בתקשורת וגיליתי על עצמי שאני נמצאת במקום שלם ולא מבלבל מבחינת האמונה והדת. בנוסף, זכיתי להכיר אנשים מדהימים שגם מהם למדתי על עצמי: הדס, דבורה, דיה המארחים וחברי הסדנה. הייתה לי הזכות להיות חלק ממסע כזה שלא ישכח.

אסתר קסאון

במהלך שלושת הימים עברנו כל כך הרבה אנשים, זרמים שונים, תקופות שונות שבה היהדות חוצבת. חווייתי הרגשות שלא חווייתי מאז ילדותי. וקיבלתי מידע רב שלא נחשפתי אליו בעבר...

במהלך המפגש, קיבלתי את ההבנה והראייה כיצד אנשים אחרים רואים את היהדות, הבנתי שזה בסדר שזה שונה ואולי נראה לי לא מקובל...

עבורי הדבר אינו ברור בכלל, גדלתי על משהו מאוד שונה וקיצוני, ולפתע לראות משהו שמתייחס למובנים שונים מהתורה ומהיהדות בכלל גרם לי לחשוב מה היא באמת היהדות עבורי...

השיחה עם הרבנית (תמר אלעד אפלבוים) פקחה את עיני במובן של קבלה וראייה אחרת של התורה והיהדות. הרבנית מתייחסת לכל התרבויות כאחד. היחס המקובל בקהילה לכל אחד ואדם הוא מאוד הפתיעה אותי. ישנם דברים שיצאתי עם מחלוקת בתוכי. אבל יש דברים שאני מאמינה שילכו אותי במהלך הדרך. הקבלה של השונה והשיווין המהותי שהולך לפני כל הזרמים הללו...

לסיכום, הסדנה היוותה חלק משמעותי בהתהוות הזהות שלי, היא חשפה אותי לצדדים שהיו חבויים אצלי. ראיתי עד כמה הכוחות שלנו בתור יהודים הם אלו שמניעים את העם היהודי והחברה שלנו. הדרך היא העיקר, ולא התוצאה. אני חושבת שחלק מהאנשים שפגשתי הם אלו שפרצו את החומות והביאו לידי התחדשות יהודית שתשפיע שנים קדימה. אני לוקחת מהסדנה, עוצמות, רגשות והמון המון מידע לדרך.

אני רוצה להודות לכן, הדס, דבורה ודיה, תודה על שהייתן חלק, תודה על זה שחשפתן, על זה שלימדתן, וזה שנתתן מעצמכן, למדתי רבות על היהדות מכיוונים שונים.

זהר יונאי

הרגשתי שהסדנה ברובה לא חשפה אותי לעולמות חדשים אך היא בהחלט אפשרה לי שני דברים חשובים: האחד, הכרות עמוקה יותר עם הזרמים והתפיסות ועם מנהיגים מובילי שינוי מאותם קהילות, והשני היא החזירה לי תחושות של אהבה ושייכות לעולם התחדשות היהודית שבעשור האחרון היו חלק חשוב, מחיי ובארבע שנים האחרונות נעלם כמעט לחלוטין מחיי. הסדנה החזירה לי את אותו דחף פנימי לראות איך אני מוצאת את המקום היהודי שלי בתוך חיי משפחתי ובקהילתי.

המפגשים עם מנהיגי הקהילות השונות והעובדה שרוכני הן נשים הותירו בי רושם עז. חוט השני שחיבור מבחינתי בין כל המפגשים היה אהבה ואומץ. היה מאד מעורר השראה מבחינתי לראות כיצד כולם סירבו לקבל את המציאות כפי שהיא וידעו לאורך הדרך שמגיע להם לייצר את המציאות שהם רוצים לעצמם.

הבנה נוספת שהתקיימה בי במהלך הסדנה היא שהניסיון להגדיר כל הזמן לאן בדיוק אנשים משתייכים, לאיזה זרם, לאיזה מסגרת הוא דבר מצמצם. שאנשים יכולים להשתייך לכמה וכמה מקומות בו בעת ושזה מאפשר ריבוי נפלא. לסיכום הסדנה כולה היתה עבורי חוויה חזקה והרגשה של זכות גדולה. חזרתי ממנה עם כוחות והיא ממשיכה להדהד בי מאז.

אנונימית

במהלך הסדנה חווייתי חוויות עוצמתיות ומלמדות אשר מלוות אותי בימים אלו, ואין לי ספק שימשיכו להדהד בראשי גם בעתיד. אומנם, הסדנה הייתה מאוד קצרה אך היא לימדה אותי וחשפה אותי לכל כך הרבה אינפורמציה וחוויות.

לסיכום, לאורך הסדנה פגשתי זרמים ואנשים שונים אשר חידשו לי הרבה על תופעת ההתחדשות היהודית. כמו שצינתי קודם לכן, הרבה מהקהילות והזרמים עוררו בי השראה רבה מאחר והם מעידים על פתיחות, הבנת האחר ופולורליזם. אני כחילונית, הצלחתי להתחבר אל רבים מהם בשל ההכלה וחוסר הכפייה שיש בהם. ערכים אלו חשובים מאוד ולכן אין לי ספק שהידע שרכשתי מהם ילווה אותי בעתיד הן בעבודתי כמחנכת והן בחיי הפרטיים והמשפחתיים.

חן צליל יוסף

מקורס זה יצאתי עם לא מעט תובנות ושאלות. ראשית, בעקבות הקורס התחדדו לי השונה והדומה בין הזרמים השונים וניתנה לי ההזדמנות להכיר זרמים אלו מקרוב. שנית, אני תוהה מה יקרה בעתיד? ברור מאליו שייעשו שינויים רבים במגוון תחומים ומה יקרה אז? יקומו להם זרמים נוספים שידרשו שינוי והתחדשות? מה יקרה עם הקו המנחה, התורה שניתנה מסיני? אני מניחה שאצטרך להעביר שאלה זו לדורות על מנת לקבל תשובות אלו.

ישי אלוני

שבת בירושלים, די לצמד מילים אלו בכדי להעביר כי צמרמורת נעימה, השבת בשיאה ויום חמישי שהיה כמבוא לשבת טובה זו, היו ימים שהביאו אותי מהחולין של מחשבותיי על אנשים זרמים ודעות שונות, חולין אלה דורשים להגדיר הגדרות לקבוע קביעות ולצאת בהצהרות, וכך אני מסתכל על התהליך שעברתי שבראשיתו חשדנות ואפילו עוינות ובסופו אווירת שבת מפויסת ונינוחה. אני מנסה עכשיו לחשוב על התהליך אותו עברתי. במילה אחת אני חושב שהמילה המקשרת עבורי הייתה גמישות, היכולת של בודדים, אנשים וקהילה, ליצור מרחב בו מתקיימת דינאמיקה ותנועה בהגדרתם, בהווייתם ובאורחות חייהם, רבים האנשים הדתיים, שהנוקשות הדתית והפרדיגמה ההלכתית המאייסה עליהם במידה כזו או אחרת את קרבנם לכורא עולם. דבר שלכאורה הוא מופרך שכן כיצד רצון בנשגב הופך למרירות קטנונית. כך אני המאמין הקטן מצאתי את עצמי את אט משתחרר מהכבלים שלא פעם הבאתי על עצמי, וראיתי אנשים נועזים שעושים את דרכם לא כלי שאלות, אך עם לא מעט אומץ יצירתיות ורצון לחוש את הטוב, הנצחי, זה שמעבר. מסיומה של הסדנא, שאווירת החולין חזרה ללפף סביבי אני מיצר על כך שלא פעם קיים קשר בין ימי החולין לשבת, הדבר נכון פי כמה לימי החולין ליום השבת שהוא בירושלים. אני שואל את עצמי כיצד ניתן להביא לחיי היודעים עומס עמל ולפעמים רעות רוח, כיצד ניתן למשוך מאותם אנשים, ומקומות של אותה שבת זעיר אנפין לחיי שלי.

נטע פארי

לסיכום, נהייתי מאוד מהסדנא, חוויתי חוויות רבות ולמדתי הרבה, בעיקר על עצמי. התגאיתי בעצמי שבחרתי דרך שונה להתחתן ושאיני מוצאת דרך להתחבר לזהות היהודית שלי דרך הזרם הרפורמי. עם זאת, הכנתי שיש לי המון ללמוד ממנהיגים ומנהיגות אחרות, אשר הובילו דרך משמעותית בחייהם והלכו לפי האמונות שלהם ובכל זאת מצאו את עצמם. זה מעורר בי השראה ומוטיבציה לחפש את הקהילה שבה צבי ואני נוכל להתחבר ולהכניס את משפחתנו העתידית לתוכה. אני כולי ציפיה לעתיד המשותף שלנו וכולי תקווה שאמצא את הדרך לזהות היהודית שלי ולדרך בה אני מאמינה.

אנסטסיה רוזנצוויג

לאורך כל הסדנה הרגשתי שהעולם היהודי כל כך גדול ומשמעותי, ולכל יהודי שיש הרבה מה ללמוד-עומק שאף פעם לא נגמר. פגשתי דמויות שונות שהובילו שינוי, שיוצרים את הדרך שלהם ומאמינים בה. פגשתי חוויה מעניינת בית הכנסת שיווני, ראיתי חברות-לימוד משותף וקהילות שחשוב להם לקבל כל אדם שרוצה ללמוד יהדות, לקבל אותו כמו שהוא (חילוני, דתי, מסורתי). פגשתי לראשונה רב מהקהילה ההומו סקסואלית-עבורי זה היה חידוש מרענן שלא דמיינתי- חיבור בין המסורת היהודית לנטייה הומוסקסואלית. למדתי שעולם יהדות פתוח לכל יהודי שרוצה לחיות בו. למדתי שההתחדשות היהודית מביאה שינוי לעם היהודי. דרך ההתחדשות אני חושבת שיש יותר חיבור בין חילונים ודתיים.

לדעתי החוויה החשובה ביותר שרכשתי בסדנה היא ההכרה בכך שגם לאישה כמוני-ילידת ברית המועצות(קזחסטאן) ובת להורים אתאיסטים-גם לי יש מקום מכובד ביהדות וגם אני יכולה להרגיש שייכת לתפילה, ללימוד ולחיבור ליהדות ולא ללוהים. עד הסדנה הרגשתי קצת כמו עולי המזרח המסורתיים שבעצם אין להם הכרה ברורה בתור מגזר-כך גם אני, אנסטסיה-זוהר, התגירתי ואני מרגישה ישראלית אבל אין הגדרה ברורה לדרך חיים שלי-אני לא חילונית ולא דתיה וגם לא מגדירה את עצמי מסורתית, ולראשונה בסדנה בירושלים הרגשתי שאני יכולה להיות מיד שאני ולהתחבר ליהדות.

רחלי רחום

השלושה ימים חשפו אותי לצוהר שמראה לי איך העתיד יכול להיות טוב יותר ואיך הדת כל כך מסתורית ואין אנו יודעים מה הנכון יותר לעשות. השלושה ימים הללו גרמו לי להתרגש, להצטמרר בכך שבתוך בית כנסת אחד יש גם אשכנזים, גם ספרדים נשים וגברים ועוד.. (מה שאצלנו בשכונה אין. אצלנו בית הכנסת מחולק לאשכנזים וספרדים וכך בעצם נוצר הגזענות).

ואיך כולם מכבדים אחד את השני ומסתכלים אחד על השני בגובה העיניים. כאשר הם החלו לזמר יחדיו הרגשתי צמרמורת בכל גופי ונשארתי עם פה פעור.

יכולתי להרגיש איך נוח לאנשים במקום שהם נמצאים וכי הם נהנים ואוהבים לעבוד את הקב"ה.

אנונימית

אתחיל ואומר שהסדנה הזאת התבררה כדבר הכי טוב שקרה לי השנה. כל כך נהייתי להיחשף לדברים חדשים ולספוג ידע חדש שאחר כך רצתי לספר על זה לחברים שלי.

רעות שחר

חשבתי עם עצמי רבות לפני היציאה לסדנה. רציתי לדעת על איזה מקום ועל אילו שאלות אני רוצה לקבל מענה ומה יתרום לי המפגש הזה. ידעתי שאני סמוכה ובטוחה בדרכי שלי אך חשבתי שאולי אוכל לתכל אותה במקצת בעוד דברים שיתאימו לי לדרך שבחרתי. החלטתי שאני מגיעה לסדנה מתוך סקרנות ורצון להכיר עוד צורות ראייה והבנה של היהדות, שזרות לי ומעולם לא הייתה לי אפשרות לחשיפה עמוקה איתם.

בהדרגתיות התחלתי לשמוע והצלחתי לסבר את אוזניי למחשבות ותפיסות ששונות אך לעיתים גם דומות לשלי. לא תמיד נעם לי לשמוע את הדברים שנאמרו וגם הרבה פעמים לא הסכמתי אך יחד עם זאת הרגשתי חשיבות גדולה למקום שלי כ"רעות" בעולם הזה. הרגשתי שחשוב לי לשמוע ולהקשיב גם כשזה לא תמיד מוצא חן בעיניי, כי זו בעצם היהדות שלנו. לאורך כל שלושת הימים תרגלתי הקשבה וניסיתי לחשוב האם אנו כעם יכולים באמת להקשיב אחד לשני? ואם לא אז מה זה אומר עלינו? החלטתי שאני בוחרת בתשובה החיובית, שבה כל הרבדים בעם שלנו כן מצליחים להקשיב אחד לשני. להסכים או לא להסכים זה כבר עניין אחר, אך עצם ההקשבה היא הדוגמה לפלורליזם יהודי כפי שאני רואה את היהדות. בכל מפגש יכולתי לשים את האצבע על הדברים שכן אהבתי, שכן התחברתי ולמה שאני כן מאמינה שכן. המפגשים גרמו לי לחוש שאמונתי מתחזקת ושאיני בדרך הנכונה. בחרתי לאסוף את המכנה המשותף מכלל האנשים שפגשנו והגעתי למסקנה אחת: חילוקי דעות יש, היו ותמיד יהיו, זוהי בדיוק היהדות שלנו. אך עם זאת, נגלה לעיניי מכנה משותף בולט- לכולם הייתה ויש עין טובה והרצון לעשות ולהוסיף טוב בעמ"י, וזה לדעתי החשוב מכל.

אני מאחלת לעצמי שאמשיך להקשיב לאחר ולשונה ממני בכל תחומי החיים. זה עוזר לי לעבוד על ה"אגו" שלי ולהזכיר לעצמי שיש בורא אחד שהוא מעל כולנו ושכונתו הכי גדולה היא שנדע להקשיב.